

KS. JANUSZ BORUCKI ^{a, @}

 0000-0002-6055-2072

^a Teologiczne Towarzystwo Naukowe Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku,
ul. Prymasa Stanisława Karnkowskiego 3, 87-800 Włocławek, PL

[@] J.Borucki@ONet.PL

KS. LECH KRÓL ^a

 0000-0002-7693-4614

^a Teologiczne Towarzystwo Naukowe Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku,
ul. Prymasa Stanisława Karnkowskiego 3, 87-800 Włocławek, PL

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TEOLOGICZNEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO WE WŁOCŁAWKU w roku 2024

Teologiczne Towarzystwo Naukowe Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku w 2024 roku zorganizowało cztery spotkania o charakterze wykładów otwartych. Uczestniczyli w nich członkowie Towarzystwa, osoby życia konsekrowanego, proboszczowie miasta i diecezji, alumni WSD, świeccy z Włocławka i okolicy. Frekwencja w wykładach jest nadal dość duża. Istnieje odczucie, że TTN WSD we Włocławku, prowadzoną od kilku lat systematyczną działalnością, dość wyraźnie wpisało się w świadomość Włocławka i okolicy. (*oprac.LK*)

1) 25 kwietnia 2024 r.

Teologiczne Towarzystwo Naukowe WSD we Włocławku zorganizowało w dniu 25 kwietnia 2024 r. o godz. 16.00 (czwartek), kolejny wykład otwarty. Wykład pt. *Defensor fidei. Walka cywilizacyjna oczami Benedykta XVI* wygłosił ks. prof. dr hab. Robert Skrzypczak z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Tematyka wykładu oraz osoba prelegenta sprawiły, że w auli seminaryjnej zebrało się około 180 osób.

Prezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD we Włocławku, ks. dr hab. Lech Król, rozpoczął spotkanie modlitwą, a następnie powitał zebranych. Powitanie rozpoczął od biskupa włocławskiego Krzysztofa Wętkowskiego, następnie prelegenta ks. prof. dr. hab. Roberta Skrzypczaka, p. prof. dr. hab. Stanisława Kunikowskiego – prezesa Włocławskiego Towarzystwa Naukowego, przedstawicieli świata pracy, członków włocławskiej Solidarności, Rycerzy Kolumba, członkinie Rycerstwa Niepokalanej, członków Trzeciego Zakonu Świętego Franciszka z Asyżu, członków i sympatyków Teologicznego Towarzystwa Naukowego, księży profesorów WSD z księdzem rektorem, moderatorami i alumni, księży z Wydziału Teologicznego UMK, księży pracujących w kurii diecezjalnej i duszpasterstwie, siostry zakonne różnych zgromadzeń, braci ze zgromadzenia pocieszycieli z Getsemanii, młodzież z Włocławka i wszystkich uczestników spotkania. Po powitaniu ksiądz prezes przedstawił osobę prelegenta oraz temat wykładu.

Ksiądz prof. Robert Skrzypczak na wstępie wyjaśnił pierwszą część tematu wykładu *Defensor fidei*, podkreślając, że papież Benedykt XVI kojarzy się z takim określeniem. On sam najlepiej w takiej roli się czuł. Kardynał Joseph Ratzinger, a później już jako papież Benedykt XVI, podjął walkę z tym, co nazywał dyktaturą relatywizmu. Przygotował członkom Kościoła katolickiego katalog pewnych wartości, które nie podlegają negocjacjom. Uważał, że przyjaźń z Jezusem Chrystusem jest początkiem i warunkiem koniecznym do wiarygodnego życia chrześcijańskiego. Był przekonany, że Bóg w Kościele może najwięcej dokonać nie przez konferencje, synody, sobory, ale przez osoby otwarte na Osobę Jezusa, które otwierają mu dostęp do samych siebie.

Spośród wiodących tematów w nauczaniu Benedykta XVI prelegent wybrał trzy: 1) *Radykalizm wobec tego, co nazwał dyktaturą relatywizmu*. Kwestionowanie prawdy sprawia, zdaniem Benedykta XVI, że Bóg nie może ofiarować nam prawdy o sobie samym, nie jest w stanie otworzyć nam oczu, bo potrzebna jest Mu nasza świadoma wolna wola. Kiedy zaś człowiek chce zająć miejsce Boga, wiara w takim ujęciu jest rozumiana jako prywatne odczucie i prywatna sprawa. Taka postawa jest bardzo niebezpieczna, ponieważ wiara zamienia się w przeżywaną tradycję, w pewną kulturowość. Drugi element wyznaczonego tematu zatytułował: 2) *Mówienie o Jezusie jako jedynym pośredniku zbawienia*. Zdaniem Benedykta XVI ów podtytuł nie oznacza lekceważenia innych religii. Papież podkreślał, że w naszych czasach laicyzm stał się ideologią, co-

raz modniejszy staje się dochodzący do głosu pluralizm wartości oraz dokonuje się proces relatywizowania prawdy, a współczesny człowiek w narastającym chaosie szuka ziaren prawdy w innych religiach. Miejsce wyrzuconego Boga zajmują nowi idole np. kapitał. W obecnym świecie potrzeba więc ludzi, którzy ukażą obraz wiarygodnego Boga. Ostatni członek swojego wykładu prelegent zatytułował: 3) *Troska Benedykta XVI o Kościół*. Gdy kard. Ratzinger prowadził w Koloseum nabożeństwo Drogi krzyżowej w 2005 r. podjął temat Kościoła i kwestię aktualnej kondycji współczesnych chrześcijan. Benedykt XVI w czasie swojego pontyfikatu czuwał nad czystością wiary, ale jako Pasterz Kościoła troszczył się też o czystość serc. Czuł potrzebę demaskowania wielorakich pokus, którymi żyją ludzie Kościoła.

Po wykładzie odbyła się dyskusja, której przewodniczył ks. dr Jacek Kędzierski, skarbnik Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD.

Pierwsza z sali głos zabrała pani Krystyna Pawłowska, muzealnik i emerytowana wieloletnia kierowniczką Muzeum Etnograficznego we Włocławku. Nie zadała pytania, tylko podzieliła się refleksją ze swojej liczącej 45 lat pracy zawodowej. Powiedziała, że w trakcie swoich wyjazdów spotykała wiele starszych kobiet na wsi, które były szczęśliwe w starości, bo w rękę trzymały różaniec. Pani Pawłowska nawiązała w ten sposób do nauczania papieża Benedykta XVI o potrzebie modlitwy w życiu człowieka.

Pan, który nie przedstawił się do mikrofonu, zapytał o zjawisko synodalności, czy mieści się ono w eklezjologii kard. Ratzingera i poprosił prelegenta o próbę zdefiniowania synodalności.

Pan inż. Bogusław Lasak, społecznik, podzielił się spostrzeżeniem, że aktualnie słabnie związek człowieka z wiarą i Bogiem, ale w momencie zagrożenia człowiek mimo to szuka jednak kontaktu z Bogiem. Następnie poprosił prelegenta w wyjaśnienie, jak dzisiaj odczytać słowa Benedykta XVI: „aby jedną rękę mieć na Piśmie Świętym a drugą na gazecie”.

Pan Kazimierz Andrzejewski, wieloletni przewodnik włocławski, zapytał, jak Benedykt XVI oceniłby agresję Rosji na Ukrainę.

Kolejne pytanie, będące raczej bardziej osobistym przemyśleniem, zadała pani Maria Mazurkiewicz, były Kujawsko-Pomorski Wicekurator Oświaty. Porównała świadectwo życia dwóch papieży Jana Pawła II, który był papieżem do końca i Benedykta XVI, który mimo swojej mądrości wycofał się i odszedł na emeryturę. Stwierdziła: „czy ów fenomen nie jest obrazem współczesnego Kościoła, który mimo swojej mądrości wycofuje się z pewnej konfrontacji, boi się zając jednoznaczne stanowisko?”.

Pan Jarosław Horowski, prof. UMK, zadał pytanie dotyczące kwestii nawiązania relacji ze współczesnym człowiekiem, zwłaszcza o sposób dotarcia do młodego człowieka.

Prelegent na bieżąco odpowiadał na zadane pytania.

Następnie ks. dr Grzegorz Adamiak z diecezji płockiej, członek TTN WSD we Włocławku, zaprezentował swoją książkę pt. *Realizacja idei misyjnej w diecezji włocławskiej w latach 1918–2022*. Książka została wydana z okazji jubileuszu 900-lecia diecezji włocławskiej. Cały nakład sfinansował ks. prał. Henryk Kowalski, który przez 13 lat pracował na misjach w Afryce.

Zwieńczeniem spotkania była uroczystość odznaczenia przez bp. K. Wętkowskiego pani Iwony Tomczak papieskim medalem *Pro Ecclesia et Pontifice*. W uzasadnieniu przyznanego wyróżnienia podkreślono uznanie za długoletnią, ofiarną i owocną pracę w redakcji „Ładu Bożego”, „Ateneum Kapłańskiego”, a także w redagowaniu wszystkich części *Pism bł. biskupa Michała Kozala*, z których ostatnia ukazała się w listopadzie 2024 r.

Na koniec spotkania ks. dr hab. Lech Król, prezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD podziękował wszystkim zebrany za udział w spotkaniu i zaprosił na kolejny wykład otwarty 12 czerwca 2024 r. zatytułowany: *Człowiek w relacji z Bogiem w poezji ks. Władysława Piechoty*. (oprac. JB)

2) 12 czerwca 2024 r.

W auli św. Tomasza Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku w dniu 12 czerwca 2024 roku (środa) o godz. 16.00 odbyło się spotkanie TTN WSD zatytułowane *Człowiek w relacji z Bogiem w poezji ks. dr. Władysława Piechoty*. W auli zorganizowano także wystawę obrazów jego autorstwa oraz tomików poezji. Wprawdzie spotkanie zorganizowano dla członków i sympatyków TTN WSD we Włocławku, ale mimo to uczestniczyło w nim około 120 osób. Spotkanie przygotowały i poprowadziły nauczycielki Szkoły Podstawowej w Grodźcu k. Konina, jednocześnie pracujące w CDN w Koninie: p. mgr Agata Różańska (polonistka) i p. mgr Anna Dobrowolska (katechetka).

Prezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD we Włocławku, ks. dr hab. Lech Król, rozpoczął spotkanie modlitwą, szczególnie wspominając podczas niej zmarłego ks. prof. dr. hab. Zdzisława Pawlaka, byłego prezesa Towarzystwa. Następnie powitał wszystkich zgromadzonych w auli

św. Tomasza. Wśród gości byli przedstawiciele kuratorium z Konina i Bydgoszczy, przedstawiciele Włocławskiego Towarzystwa Naukowego oraz pani Katarzyna Wieniecka, rektor Kujawskiej Wyższej Szkoły we Włocławku, dyrektor Szkoły Podstawowej z delegacją Rady Pedagogicznej i grupą młodzieży z Grodźca oraz rodzina ks. dr. Piechoty. Po części wstępnej p. mgr Anna Dobrowolska przedstawiła bohatera spotkania. Ksiądz Władysław Piechota urodził się 15 maja 1951 roku w Przykonie (powiat turecki) w wiejskiej rodzinie. Jego ojciec Henryk Piechota zajmował się gospodarstwem rolnym, matka Helena z domu Wilińska zajmowała się domem i dziećmi. Wychował się w domu rodzinnym wraz z trzema siostrami: Henryką, Elżbietą i Katarzyną. Rodzice zaszczerpili w nim duży sentyment do książek i nauki, którymi pasjonował się od najmłodszych lat. W latach 1958–1966 uczęszczał do Szkoły Podstawowej w Przykonie. Następnie kontynuował naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Kościuszki w Turku (1966–1969). Po maturze (1969) wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownym we Włocławku. Świecenia kapłańskie przyjął z rąk bp. Jana Zaręby w katedrze włocławskiej w dniu 1 czerwca 1975 roku. Pierwszą parafią wikariuszowską był Zbiersk, następnie: Jeziersko, Pyzdry, Radziejów i Zduńska Wola. W 1987 roku został proboszczem parafii św. Wojciecha w Grodźcu, w której pracował do emerytury.

Tytuł magistra teologii ks. Piechota otrzymał w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, broniąc pracę magisterską pt. „Misje i ekumenizm według Soboru Watykańskiego II”. Tytuł doktora nauk teologicznych uzyskał w 2007 roku w Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaj Kopernika w Toruniu, na podstawie rozprawy doktorskiej z pogranicza literatury i teologii pt.: *Duchowość wiejska*. Praca w poszerzonej wersji ukazała się w formie książki o tym samym tytule. Ksiądz Piechota analizuje w niej pobożność wsi na podstawie *Chłopów* Stanisława Reymonta.

Obowiązki duszpasterskie łączył z wieloma pasjami m.in. poezją, malarstwem i nauką. Jak sam twierdzi: „poezja stanowi przestrzeń do wyrażania przemyśleń i wątpliwości, powstaje z potrzeby chwili, jest refleksją nad słowem i człowiekiem”. Napisał już około 1000 wierszy. W drugiej części spotkania młodzież Szkoły Podstawowej w Grodźcu zaprezentowała poezję ks. Piechoty. Następnie pani mgr Agata Różańska zapoznała audytorium z twórczością poetycką ks. Piechoty. W 25-minutowym wykładzie podkreśliła, że w większości tekstów ks. W. Piechoty realizuje się – z różną intensywnością – transpozycja *sacrum*, które w postaci semów świętości (sacrosemów) buduje nowy sens, nowy świat poetycki, w jaki

wprowadza „ja” liryczne czytelnika zarówno wierzącego, jak i ateusza, czy kulturowego chrześcijanina. Słowem człowieka poszukującego, któremu nie wystarcza technologia cyfrowa wypełniająca świat humanoidalnymi awatarami. Poezja ks. Piechoty, według prelegentki, jest głęboko osadzona w kontekście biblijnym i religijnym, obficie czerpie ze skarbicy Pisma Świętego. Podejmowane problemy i motywy reinterpretuje, odnosząc je do współczesności, przez co staje się bliska współczesnemu odbiorcy. Jest tak, ponieważ mówi o nim, w jego imieniu, tu i teraz. Jest wypowiedzią o wędrowce do Tajemnicy, o tęsknocie za niebem, za drugim brzegiem, „za światem, w którym zieloność nie traci zieloności”, wreszcie za spotkaniem z Nieznanym w Emaus. To poezja pytań, refleksji, która nie daje recept na szczęście ani na doskonałość, nie formułuje drogowskazów do Boga, choć wykorzystuje motyw drogi.

Zwieńczeniem spotkania był panel dyskusyjny, w czasie którego ks. Piechota odpowiadał na stawiane mu pytania. Nad przebiegiem panelu czuwał ks. dr. hab. Lech Król, prezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD we Włocławku.

Na koniec spotkania ks. Lech Król, podziękował wszystkim zebrany za udział i zaprosił na kolejne spotkanie po wakacjach w ramach inauguracji nowego roku akademickiego Wyższego Seminarium Duchownym we Włocławku. (oprac. LK)

3) 19 października 2024 r.

W dniu 19 października 2024 r. (sobota) Teologiczne Towarzystwo Naukowe, w ramach inauguracji roku akademickiego 2023/2024 Wyższego Seminarium Duchownym we Włocławku, zorganizowało kolejny wykład otwarty. Najpierw o godzinie 10.00 w bazylice katedralnej we Włocławku została odprawiona Msza św., której przewodniczył biskup włocławski Krzysztof Wętkowski. Eucharystię koncelebrowali: biskup senior Stanisław Gębicki, moderatorzy oraz wykładowcy WSD i księża pracujący w diecezji. W uroczystości uczestniczyli także zaproszeni goście.

Po Mszy św. uczestnicy zgromadzili się w seminaryjnej auli im. bł. kard. Stefana Wyszyńskiego, w której po odśpiewaniu hymnu *Gaude Mater Polonia*, rektor WSD we Włocławku ks. dr Ireneusz Świątek powitał zebranych gości i dokonał oficjalnej inauguracji 455. roku akademickiego włocławskiego seminarium. Ks. rektor w swoim przemówieniu nawiązał do 40. rocznicy śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Następnie prefekt WSD ds. studiów ks. Marcin Ziółkowski, odczytał sprawozdanie z dzia-

łałności seminarium w roku akademickim 2023/2024, po nim nastąpiła immatrykulacja alumnów I roku WSD.

W dalszej części uroczystości zebrani wysłuchali wykładu inauguracyjnego pt. *Faktyczne okoliczności męczeńskiej śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki*, wygłoszonego przez p. Andrzeja Witkowskiego, prokuratora w stanie spoczynku. W wykładzie prelegent przedstawił niejasności i manipulacje, jakie pojawiły się w śledztwie dotyczącym uprowadzenia i zabójstwa ks. Jerzego, ujawniając nieprawidłowości oraz celowe zacieranie prawdy w „procesie toruńskim”. Zdaniem p. prokuratora Witkowskiego ks. Popiełuszko nie zginął od razu po uprowadzeniu, lecz przez kilka dni był więziony i torturowany w bunkrze wojskowym w Kazuniu. Według prelegenta ks. Jerzy został zamordowany 25 października 1984 r. przez uduszenie, na skutek ucisku pętli na jego szyi.

Po wykładzie ks. prał. dr hab. Lech Król, prezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD we Włocławku, zaprezentował 26 tom „Studiów Włocławskich” dedykowany bł. ks. Jerzemu Popiełuszcze.

Na zakończenie uroczystości bp Krzysztof Wętkowski odniósł się do wygłoszonego wykładu i podkreślił, jak ważna jest prawda. Porównał zawłość sprawy śmierci ks. Jerzego do bliższej nam w czasie katastrofy smoleńskiej. Uroczystość zakończyła pieśń *Gaudeamus igitur*. W spotkaniu uczestniczyło około 220 osób. (oprac. JB)

4) 4 grudnia 2024 r.

W środę, 4 grudnia 2024 r. o godz. 16.00, w auli bł. kard. Stefana Wyszyńskiego WSD we Włocławku odbył się wykład otwarty, poświęcony nauczaniu św. Jana Pawła II. Organizatorem spotkania było Teologiczne Towarzystwo Naukowe Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku. W wykładzie, mimo niesprzyjającej pogody, uczestniczyło około 130 słuchaczy.

Spotkanie rozpoczął ks. prał. dr hab. Lech Król, prezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD we Włocławku, który powitał uczestników spotkania oraz przedstawił prelegenta ks. prof. dr. hab. Pawła Bortkiewicza z UAM w Poznaniu.

Po powitaniu ks. Paweł Bortkiewicz wygłosił wykład pt.: *Sprzeciw czy konformizm? Dramat życia społecznego w świetle dzieła „Osoba i czyn” Karola Wojtyły*. Prelegent na wstępie swojego wystąpienia zadał pytanie, czy słowa Jana Pawła II wypowiedziane podczas pierwszej pielgrzymki do Ojczyzny 45 lat temu rzeczywiście na trwałe zmieniły Polskę? Papież przybył wówczas

(1979) do tzw. Polski Ludowej, przypominając wszystkim, że żyjemy w Polsce chrześcijańskiej. Zatem przyjechał do państwa promującego kulturę socjalistyczną, dlatego zaznaczył z ogromnym dynamizmem, że dziejów tego narodu nie da się zrozumieć bez Chrystusa i Jego Ewangelii. Przypomniął, że jesteśmy narodem wyjątkowym, bo łacińskim wśród Słowian i słowiańskim wśród łacinników. Nauczanie, a jeszcze bardziej samo to wydarzenie, jakim była obecność papieża sprawiały, że w społeczeństwie wyzwołyły się uczucia solidarności i sprzeciwu ówczesnego systemu politycznego. Można na to zjawisko spojrzeć przez pryzmat filozofii antropologicznej zawartej w dziele Karola Wojtyły *Osoba i czyn*.

Prelegent podzielił swój referat na trzy etapy treściowe. Pierwszy zatytułował *Solidarność i sprzeciw*. Człowiek jako osoba, jak stwierdził ks. profesor, jest zdolny do istnienia i działania we wspólnocie. Karol Wojtyła, w wymienionym wyżej dziele, dzielił ludzkie postawy na autentyczne i nieautentyczne. Postawa autentyczna to postawa solidarności i sprzeciwu wobec każdej niesprawiedliwości. W punkcie drugim *Konformizm i alienacja* dokonał jasnej prezentacji nieautentycznych postaw. Wśród nich, jak stwierdził ks. profesor, Karol Wojtyła wymienia konformizm i unik. Konformizm ujęty pozytywnie to upodobnienie się jednostki do społeczeństwa. W aspekcie zaś negatywnym wyraża się brakiem zaangażowania na rzecz dobra wspólnego. Alienacja człowieka jest przeciwstawieniem zaangażowania. Postawa uniku natomiast to postawa wycofania. W ostatniej trzeciej części wykładu *Problemy nowej wspólnoty i nowego człowieka* przybliżył problem społeczeństwa informatycznego i skuteczności sprawczej kampanii medialnych. Podkreślił, że społeczeństwo informatyczne, przy natłoku docierających informacji, cechuje niezdolność przetwarzania informacji w wiedzę.

Po wysłuchaniu prelekcji odbyła się dyskusja, której przewodniczył ks. prał. dr Jacek Kędzierski, skarbnik Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD we Włocławku. Pytania prelegentowi zadało pięć osób. Nawiązywały one do treści wykładu i dotyczyły zagadnienia odbudowy znaczenia wspólnoty we współczesnym społeczeństwie.

Po dyskusji nastąpiła prezentacja ostatniej części dzieła pt.: *Pisma bł. biskupa Michała Kozala. Wykłady i artykuły*, które wydało TTN WSD we Włocławku. Prezentacji dokonał ks. kan. dr Henryk Witczak, wiceprezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego.

Na zakończenie spotkania słowa wdzięczności wobec prelegenta oraz uczestników spotkania wyraził ks. prał. Lech Król, prezes Teologicznego

Towarzystwa Naukowego, zapraszając na następne spotkanie Teologicznego Towarzystwa Naukowego w Wielkim Poście 2025 roku. (oprac. JB)

* * *

Reprezentacja oddziału PTT we Włocławku w dniu 22 lutego 2024 r. uczestniczyła w Walnym Zebraniu zamykającym obchody 100-lecia Polskiego Towarzystwa Teologicznego oraz w konferencji naukowej pt. „Historyczny rozwój i wkład Polskiego Towarzystwa Teologicznego w teologię polską”. Po zakończeniu obrad uczestniczyła we Mszy Świętej celebrowanej przez abp. Marka Jędraszewskiego w kolegiacie uniwersyteckiej św. Anny w Krakowie. Uczestnicy uroczystości otrzymali medal jubileuszowy oraz księgę jubileuszową *100 lat Polskiego Towarzystwa teologicznego 1924–2024* wraz z okolicznościowymi gadżetami. Oddział włocławski reprezentowali: ks. dr. hab. Lech Król, prezes Towarzystwa; ks. dr Henryk Witczak, wiceprezes Towarzystwa, ks. dr Jacek Kędzierski, skarbnik Towarzystwa i p. mgr Dariusz Lis, członek Towarzystwa i redakcji „Studiów Włocławskich”. (oprac. LK)

* * *

W dniu 28 kwietnia 2024 r. w Diecezjalnym Domu Księży Emerytów we Włocławku odbyło się posiedzenie Zarządu TTN WSD. Uczestniczyli w nim ks. dr. hab. Lech Król, prezes Towarzystwa, ks. dr Henryk Witczak (wiceprezes TTN WSD), ks. dr. hab. Janusz Borucki, oficjał Sądu Kościelnego (sekretarz TTN WSD) i ks. dr Jacek Kędzierski (skarbnik TTN WSD). Spotkanie Zarządu było poświęcone sprawie przygotowania Walnego Zebrania TTN WSD we Włocławku w czerwcu 2025 roku, w związku z zakończeniem czwartej kadencji Zarządu. Druga kwestia dotyczyła jubileuszu powstania Towarzystwa w 2028 roku. Zarysowano wstępny program uroczystości i tematykę „Studiów Włocławskich” (t. 30), które będą dedykowane temu wydarzeniu. Poruszono także sprawę okolicznościowych gadżetów i finansów związanych z organizacją wyżej wymienionych uroczystości. Wśród bieżących spraw ks. dr Jacek Kędzierski, skarbnik Towarzystwa, podjął kwestie stanu kasy Towarzystwa i sprawę zaległości składek członkowskich. Na koniec prezes Towarzystwa, ks. Lech Król, poinformował o planowanej dacie ukazania się ostatniej części *Pism bł. biskupa Michała Kozala. Wykłady i artykuły*. Ich promocję zapowiedział na wykład otwarty w grudniu 2024 roku. (oprac. LK)

* * *

Prezes Towarzystwa, z chwilą powrotu TTN WSD we Włocławku w struktury PTT z siedzibą w Krakowie, z urzędu jest Członkiem jego Zarządu. Z tym łączy się obowiązek uczestniczenia każdego roku (cztery razy) w obradach Zarządu PTT w Krakowie (od czasu pandemii trzy z nich odbywają się drogą online). (*oprac. LK*)

* * *

W działalność Towarzystwa wpisuje się czynna współpraca Zarządu TTN WSD z Włocławskim Towarzystwem Naukowym, i odwrotnie. Aktualnie prezes TTN jest wiceprezesem WTN. Z jego ramienia jest członkiem senatu Kujawskiej Wyższej Szkoły we Włocławku i członkiem Rady Naukowej czasopisma „Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie” oraz uczestniczył w konsultacji merytorycznej albumu pt. *Grody Kazimierza Wielkiego*, Kowal 2025, 518 s. (wydanego przez Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego). Zarząd Towarzystwa podejmuje też współpracę z tymże Stowarzyszeniem. Dnia 7 grudnia 2024 ks. dr Jacek Kędzierski (sekretarz TTN) i ks. Lech Król (prezes TTN) w ramach sesji naukowej poświęconej królowi Kazimierzowi wygłosili w Brześciu Kujawskim wykłady, o które zostali poproszeni. W 2025 roku ukażą się one w wersji artykułów w okolicznościowej książce. (*oprac. LK*)

* * *

Ks. prezes Lech Król, w imieniu TTN WSD, pełnił patronat honorowy nad Ogólnopolską Konferencją Naukowo-Duszpasterską pt. „Mama i Tata od poczęcia! Rodzicielstwo prenatalne”. Wydarzenie odbyło się w dniach 26–27 kwietnia 2024 r. w Wyższym Seminarium Duchownym we Włocławku. Obrady transmitowano na kanale YouTube Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka: WWW.YouTube.Com/@PSOZC. Szczegóły są też dostępne na stronach: diecezji włocławskiej – WWW.Diecezja.Wlclawek.PL oraz Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka: WWW.Pro-Life.PL. (*oprac. LK*)

* * *

W okresie sprawozdawczym dwóch prezbiterów diecezji włocławskiej uzyskało tytuł naukowy doktora nauk.

W dniu 16 maja 2024 r. w Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie stopień naukowy doktora

nauk teologicznych w zakresie teologii dogmatycznej i sakramentologii, na podstawie rozprawy „Kapłaństwo eucharystyczne w teologii Josepha Ratzingera/Benedykta XVI” uzyskał ks. mgr lic. Krzysztof Mętlewicz. Promotorem doktoratu był ks. prof. dr hab. Marian Kowalczyk SAC.

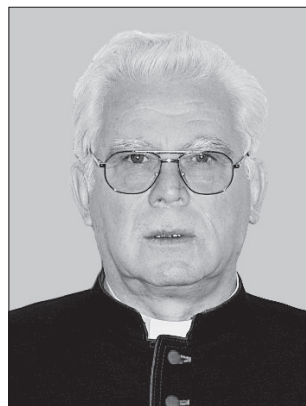
W dniu 29 listopada 2024 r. w Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie stopień naukowy doktora nauk teologicznych w zakresie teologii pastoralnej na podstawie rozprawy „Rola i znaczenie mediów społecznościowych w kształtowaniu chrześcijańskich postaw młodzieży. Studium pastoralne na podstawie badań maturzystów diecezji włocławskiej” uzyskał ks. mgr lic. Adam Kłonowski. Promotorem doktoratu był ks. prof. dr hab. Jan Kazimierz Przybyłowski.

Niektórzy Członkowie Towarzystwa opublikowali swoje artykuły naukowe w 26. tomie „Studiów Włocławskich”, w „Ateneum Kapłańskim” oraz w innych czasopismach naukowych i dziełach zbiorowych. Ksiądz dr Władysław Piechota wydał książkę pt.: *Sylwetka duchowa ks. abp. Bronisława Dąbrowskiego* (Włocławek 2024, 376 s.). TTN WSD wydało czwarty tom dzieła pt. *Pisma bł. biskupa Michała Kozala. Wykłady i artykuły* (Włocławek 2024, 395 s.). (oprac. LK)

* * *

W ostatnim roku zmarli: ks. dr Jan Nowaczyk, członek i były prezes TTN WSD i o. dr Anzelm Szeinke, sympatyk Towarzystwa.

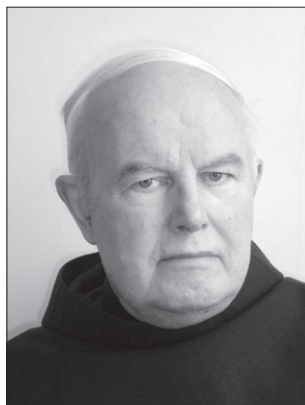
Ks. dr Jan Nowaczyk, syn Stefana i Anny z domu Szulc, urodził się 22 XII 1936 r. w Gizałkach, w parafii Szymanowice. Wychował się w wielodzietnej rodzinie. Miał jedną siostrę i trzech braci, z których starszy Józef był kapłanem w archidiecezji gnieźnieńskiej. W rodzinnej wsi, w latach 1945–1951, ukończył szkołę podstawową. Dalszą edukację kontynuował w Liceum Ogólnokształcącym w Jarocinie (1951–1955), w którym uzyskał świadectwo maturalne. Tego samego roku (1955) wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku. Słuchał w nim m.in. wykładów z filozofii prowadzonych przez księży profesorów: Władysława Gisztera, ucznia Jacquesa Maritaina, i Antoniego Warmuza. Od nich otrzymał ukierunkowanie przyszłych zainteresowań naukowych. Po ukończeniu studiów w Wyższym Semina-

rium Duchownym we Włocławku, w dniu 21 maja 1961 r., przyjął święcenia kapłańskie. Po dwuletniej pracy duszpasterskiej rozpoczął studia z zakresu filozofii chrześcijańskiej w Akademii Katolickiej w Warszawie. W grudniu 1966 r. uzyskał, w Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej, stopień magistra filozofii. Zdobył go na podstawie pracy pt.: „Koncepcja sprzeczności w logice formalnej i w diałacie”, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Józefa Iwanickiego. Tego samego roku rozpoczął studia doktoranckie, najpierw pod kierunkiem dotychczasowego promotora, później ks. prof. Kazimierza Kłósaka. W tym czasie, we wrześniu 1966 r., podjął w WSD we Włocławku wykłady z logiki, metodologii, ontologii i teodycei; a w późniejszych latach z antropologii filozoficznej, współczesnych kierunków filozoficznych oraz wybranych zagadnień ateizmu. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych, w zakresie filozofii, uzyskał w dniu 23 czerwca 1975 r. na podstawie rozprawy pt.: „Teoriopoznawcze i ontologiczne uwarunkowania ateizmu Jeana-Paula Sartre’a” w Akademii Katolickiej w Warszawie. Wykładał także filozofię w Seminarium Misjonarzy Ducha Świętego w Bydgoszczy (1977–1980), w Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej ATK w Warszawie (1984–1985), w Studium Teologii we Włocławku (1992–2005) i Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu we Włocławku (1999–2000). We włocławskim seminarium duchownym uczył do 2002 r., czyli przez 35 lat. Miał duży udział w pracach klubu naukowo-dyskusyjnego „Kąg”, przekształconego w TTN WSD we Włocławku, do którego należał od samego początku (1984). W latach 2003–2006 był jego wiceprezesem, potem prezesem (2006–2013) oraz redaktorem „Studiów Włocławskich”.

Zainteresowania naukowe ks. Jana Nowaczyka koncentrowały się wokół trzech dyscyplin: filozofii Boga, antropologii filozoficznej i metodologii nauk. Praca naukowa zaowocowała dość bogatym dorobkiem – 40 artykułów naukowych, z których połowa dotyczy różnych dziedzin filozofii. W ramach posiedzeń naukowych Towarzystwa wygłosił pięć referatów. W „Studiach Włocławskich” opublikował 10 artykułów. Poza pracą naukowo-dydaktyczną pełnił funkcję administratora parafii Grochowski (1975–1980), proboszcza parafii Chełmicka Duża (1980–1990) i św. Stanisława Biskupa i Męczennika we Włocławku (1990–2012). We wrześniu 2015 r. zamieszkał w Domu Księżych Emerytów we Włocławku-Michelinie. Zmarł, 22 X 2024 r., w 88 roku życia i 63 roku kapłaństwa. Pochowany został na włocławskim cmentarzu komunalnym w kwaterze kapłańskiej. (*oprac. LK*)

O. dr Anzelm Szeinke, franciszkanin, historyk i włocławianin, urodził się 10 stycznia 1939 r. we Włocławku jako czwarte dziecko małżonków Józefa i Marianny z d. Urbańskiej. Miał troje starszego rodzeństwa: siostry Zofię i Krystynę, brata Zdzisława oraz młodszego brata Władysława. W latach 1946–1949 uczęszczał do Państwowej Szkoły Ćwiczeń przy Liceum Pedagogicznym we Włocławku. Z początkiem roku szkolnego 1949/1950 naukę kontynuował, od 4 klasy, w Szkole Podstawowej nr 9 przy ul. Łęskiej, którą ukończył w 1953 roku. Po jej zakończeniu zdał egzamin wstępny do Państwowego Liceum Ogólnokształcącego Ziemi Kujawskiej, do którego z braku miejsca nie został przyjęty. Na podstawie zdanego tam egzaminu został przyjęty do Liceum Ogólnokształcącego w Nieszawie.

Po ukończeniu X klasy liceum nieszawskiego 17-letni Janusz postanowił wstąpić do Zakonu Braci Mniejszych w Prowincji Matki Bożej Anielskiej z siedzibą główną w Krakowie. W jej strukturach znajduje się, od początku XVII wieku, klasztor ojców franciszkanów we Włocławku, którego gwardianem w tym czasie był o. Ferdynand Sobanek. Ojciec Anzelm rozpoczął roczny nowicjat w lipcu 1956 r. w klasztorze w Pilicy k. Zawiercia. Magistrem (wychowawcą) nowicjuszy był w tym czasie o. Leonard Tatara, były pięcioletni więzień obozu koncentracyjnego w Dachau, a po II wojnie światowej kilkuletni więzień reżimu stalinowskiego w Polsce. Wraz z rozpoczętym nowicjatem i obłóczynami (8 VIII 1956), zgodnie z przepisami zakonnymi, otrzymał imię zakonne Anzelm (1033–1109). Nadane mu imię, biskupa i teologa, określało zarówno jego tożsamość, jak i duchowość zakonną. Po złożeniu pierwszej profesji zakonnej (18 VIII 1957) został skierowany do domu głównego prowincji zakonnej w Krakowie przy ul. Reformackiej 4, w którym mieściło się także seminarium zakonne. Tam przez jeden rok uczęszczał do Korespondencyjnego Liceum Ogólnokształcącego, mieszczącego się w gmachu Liceum Ogólnokształcącego im. B. Nowodworskiego przy placu Na Groblach blisko Wawelu. W nim ukończył klasę XI i uzyskał świadectwo dojrzałości (1957/1958).

Studia seminaryjne filozoficzno-teologiczne ukończył w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy w Krakowie na Stradomiu (1958–1964). Uroczystą profesję zakonną złożył w dniu 15 grudnia 1960 roku. Świę-

cenia kapłańskie przyjął dnia 25 lutego 1964 r. w kościele karmelitów bosych. Mszę św. prymicyjną odprawił w drugi dzień świąt Wielkiejnocy we włocławskiej świątyni ojców franciszkanów.

Ojciec Anzelm w 2014 r. świętował Złoty Jubileusz Kapłaństwa i ponad 50-letni okres pracy historyczno-pisarskiej. Na tę okoliczność koledzy, przyjaciele i wychowankowie ofiarowali mu w darze księgę pamiątkową pt. *Non cesso gratias agere Deo et hominibus*, Kraków – Warszawa 2013, 1088 s. Jej strukturę tworzą prace ponad 70 autorów duchownych i świeckich różnych polskich środowisk naukowych. Dzieło zaopatrzone także w dokumentację fotograficzną z życia i działalności Jubilata.

Ojciec Szteinke już w seminarium dał się poznać jako zamiłowany historyk i autor pierwszych swoich artykułów. Nic więc dziwnego, że wkrótce po święceniach kapłańskich przełożeni skierowali go na studia specjalistyczne z historii Kościoła. Przez jeden rok (1964–1965) uczęszczał na wykłady w ówczesnym Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie przy Metropolitalnym Wyższym Seminarium Duchownym (obecnie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II). W latach 1965–1970 kontynuował je w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Uwieńczył je tytułem licencjata teologii, magistra historii Kościoła, w oparciu o pracę naukową napisaną pod kierunkiem ks. prof. Mieczysława Żywczyńskiego. Przez ponad dwa miesiące (sierpień – październik) 1970 r. pracował w Bibliotece Uniwersyteckiej KUL przy opracowaniu katalogu systematycznego (teologia). Na początku listopada tegoż roku powrócił do domu głównego prowincji zakonnej w Krakowie.

Przez 17 kolejnych lat uczestnicząc w życiu i działalności zakonnej, starał się w miarę możliwości, pielegnować pracę naukową, pisarską i utrzymywał żywy kontakt ze środowiskiem polskich historyków. Oprócz zwyczajnej codziennej posługi zakonnej i kapłańskiej, pełnił też różne funkcje i urzędy: kilkukrotny uczestnik kapituł prowincjalnych jako tzw. deputowany, czyli z wyboru, a nie z urzędu; sekretarz Prowincji (1972–1975), magister, czyli wychowawca braci kleryków (1972–1975); komisarz Ziemi Świętej (1972–1987); dyrektor Biblioteki Głównej Prowincji (1972–1978); dyrektor Archiwum Prowincji (1973–1978); wikary, czyli zastępca gwardiana (1975–1978); przewodniczący Komisji ds. Koronacji Obrazów Matki Bożej łaskami słynącymi (1975–1978); prowincjał (1978–1984); gwardian domu nowicjackiego w Zakliczynie n. Dunajcem (1984–1987); wicemagister nowicjatu (1984–1985); wicedyrektor, potem dyrektor Archiwum Prowincji (2005–2017).

Ojciec Anzelm został wybrany (1978) przez kapitułę prowincjalną na prowincjała krakowskiej prowincji franciszkanów. Powierzony urząd pełnił w czasie sześcioletniej kadencji z godnością i odpowiedzialnością. Przede wszystkim dbał o życie duchowe franciszkańskiej rodziny zakonnej. Regularnie odwiedzał poszczególne wspólnoty i braci. Baczną uwagę poświęcał domom formacyjnym oraz duszpasterstwu powołań. Z jego inicjatywy wykonano generalny remont klasztoru w Zakliczynie, do którego przeniesiono (1981) siedzibę nowicjatu z Przemyśla. Ta decyzja służyła budowaniu bliższej więzi między domami formacyjnymi w Krakowie i Wieliczce. Tym samym dała możliwość łatwiejszego organizowania różnych wykładów, zwłaszcza z zakresu formacji duchowej. Ojciec Anzelm, zgodnie z uchwałą kapituły prowincjalnej z 1975 r., podjął też budowę nowej siedziby dla Archiwum Prowincji i Biblioteki Głównej w Krakowie przy ul. Reformackiej. Z jego też inicjatywy pokryto blachą miedzianą miejscowy kościół i klasztor. Skutecznie wspierał starania prowincji o uzyskanie u władz stolicy zgody na budowę kościoła i klasztoru wraz z zespołem katechetycznym na os. Wierzbno w Warszawie. Na jego prośbę Urząd Miasta Krakowa wydał zgodę na budowę gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Prowincji w Krakowie-Bronowicach Wielkich (30 III 1982).

Z urzędu uczestniczył w kapitule generalnej Zakonu w 1979 r. w Asyżu. Przewodniczył też dwom kapitułom prowincji krakowskiej: kapitule zwyczajnej w 1981 r. i kapitule nadzwyczajnej, duchowej w 1982 r. z okazji jubileuszu 800-lecia urodzin św. Franciszka, Patriarchy Zakonu. W czasie jego prowincjalnego posługiwania kilku współbraci podjęło pracę misyjną w Afryce (Togo), w Kustodii Ziemi Świętej, studia specjalistyczne w Rzymie i w Polsce. W latach 1983–1984 wysłał po dwóch kleryków na studia do Międzynarodowego Seminarium Franciszkańskiego w Jerozolimie. Na początku 1984 r. nawiązał kontakt z prowincją franciszkańską w Monachium, proponując jej pomoc personalną i objęcie jej klasztoru w Landshut. Została to zrealizowane w następnym roku. Nadto troszczył się i zabiegał, aby biblioteki klasztorne były zaopatrywane w bieżące ważne publikacje, zwłaszcza franciszkańskie. Z reguły zamawiał większą ich liczbę, które rozprowadzał przy różnych okazjach współbraciom zakonnym.

Po kapitule prowincjalnej (1987) został przeniesiony na własną prośbę do klasztoru w Pilicy-Biskupicach, w którym oddał się wyłącznie pracy naukowej. Pierwszym jej owocem była obrona pracy doktorskiej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim pt. *Kościół świętego Antoniego i Klasztor*

Franciszkanów-Reformatów w Warszawie 1623–1987 (Kraków 1990, 588 s., wraz z aneksem ilustracyjnym), którą wydano drukiem. Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie, Muzeum Historyczne M. St. Warszawy, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie, Towarzystwo Literackie Adama Mickiewicza, Wydział Kultury i Sztuki M. St. Warszawy za powyższą monografię przyznały o. Anzelmowi Dyplom Honorowy za „wybitną pozycję wśród varsavianów okresu 1990/1991”.

W drugiej połowie lutego 1991 r. o. Anzelm przeniósł się do Warszawy i zamieszkał w nowo wybudowanym klasztorze na os. Wierzbno. W tym czasie podjął wykłady na Wydziale Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych Akademii Teologii Katolickiej (1990/1991). Prowadził je do końca następnego roku akademickiego. W klasztorze warszawskim mieszkał do końca życia, czyli ponad 33 lata. Z tej pozycji przez kilkanaście lat sprawował pieczę nad Archiwum Prowincji i dojeżdżał z wykładami z historii zakonów franciszkańskich w Polsce w WSD Prowincji w Krakowie-Bronowicach Wielkich. Nadto pracował naukowo nad obficie zgromadzonym przez siebie materiałami archiwalnymi, notatkami, informacjami prasowymi itp. Jego publikacje zyskały duże uznanie wśród historyków Kościoła i innych środowisk naukowych. Jego bibliografia liczy ponad pięćset pozycji naukowych i popularnych. Do końca życia był związany ze swoim rodzinnym miastem – Włocławkiem. Żył jego historią i interesował się wielorakimi wydarzeniami. Sympatyzował z Włocławskim Towarzystwem Naukowym i Teologicznym Towarzystwem Naukowym WSD. W 11 tomie „Studiów Włocławskich” umieścił swój artykuł *Dwa nieznane dokumenty dotyczące Arcybractwa Różańca Świętego przy kościele franciszkanów-reformatów we Włocławku* (s. 509–528). Interesując się pracą wydawniczą tegoż Towarzystwa, gromadził ukazujące się jego publikacje.

Zmarł 4 grudnia 2024 roku w Warszawie. Pogrzeb śp. o. Anzelma odbył się 9 grudnia 2024 roku. Żałobnej Mszy św. koncelebrowanej w kościele franciszkańskim pw. Matki Bożej Anielskiej przy ul. Modzelewskiego 98, przewodniczył biskup pomocniczy warszawski Michał Janocha. Okolicznościową homilię wygłosił o. Mariusz Dębiński z włocławskiego klasztoru franciszkańskiego. Ciało śp. o. Anzelma zostało pochowane w grobowcu zakonnym na Cmentarzu Bródnowskim. (oprac. Wacław Michalczyk)